

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 13 του Φλεβάρη 1908

ΓΡΑΦΕΙΑ 'Οδός Οικονόμου: ἀριθ. 4 — ΑΡΙΘ. 135

ΣΤΟΝ ΨΥΧΑΡΗ

Στῆς ἀκριβοῦς μου Τέχνης τάργαστῆρι
Σοῦ γράφω τὴν πλατεῖά σου ζωγραφιά.
Μὲ τὸ 'Ονειρο τὸ μέγα τοῦ Γιαννίση,
Μὲ τῆς Ζούλιας τὴν τραγικὴ ὁμορφιά.

Τὸ ζωντανὸ λουλούδι, νὰ ἡ Μυριάννα!
Καὶ ἡ Μυροῦλα, πασίχαρη ξωθιά.
Καὶ ἡ Μυριέλλα γυνεύτρα Βενετσάνα...
Κι' ὁ βουτηχτὴς Ποιητὴς ἀπ' τὰ βαθιά.

Στάργαστῆρι τῆς Τέχνης μου, ἐκεῖ μέσα
Σοῦ γράφω τὴν εἰκόνα σου πλατεῖά.
Τῆς φέρνει κ' ἡ 'Ελένη ἡ πριγγιπέσσα
Μιά μυστικὴ ἀνυπότακτη ἀρχοντιά.

Κάτι λαμπρὸ σὰν τῆς αὐγῆς ταστέρι
Κάποιο σκοτάδι διώχνει ἐκεῖ πυκνὸ.
'Αστράφτει τοῦ Κυροῦλη τὸ μαχαίρι.
Τρέμε, κοπάδι ἀδούλο ἐσὺ καὶ ὀκνὸ!

Τάκρογιάλια γιὰ δὲς τὰ διαμαντένια
Τοῦ Δωδεκανήσου ζερβά δεξιά!
Βλαστομανάει σὲ πλάση γιγαντένια
'Η 'Αγάπη καὶ ἡ Ζωὴ στὴ Μοναξιά.

Τῆς 'Ιδέας τὴν ἀγα ἀνατριχίλα
Τὸ Ταξίδι, σὰν ὄρυμα, ξυπνῶ.
Μοσκοβολᾶν τὰ Ρόδα, καὶ τὰ Μῖλα
Χορταίνουν τὴν 'Αλήθεια τοῦ πεινῶ.

Μὲ τὸ λαὸ τοῦ ὁ Μάγος χρυσὴ βέργα
Κρατώντας, καταβαίνει ἀπ' τὰ βουνά.
Μακριὰ, οἱ μικροὶ καὶ ἐξώνονται τὰ ἔργα,
Παλάτια ἀπὸ λιθάρια παριανά.

Καὶ μέσ' σὲ βάθια πῦρ σκοτιδιασμένα,
—'Ακομα δὲν τὸν ξάνοιξε κανεὶς.—
'Ισκιος τοῦ ἀνασηκώνεται ὁλοένα,
Σὰν 'Ελνυπος, ὁ 'Ακρίτας Διγενής!

Κι ἀνάμεσα κι ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἡ θωριά σου.
Δουλεύεται ἀπ' τὰ νύχια ὡς τὴν κορφή,
Ζωὴ κι 'Αγάπη μέσ' στὴ Μοναξιά σου,
Μέσα στὸ χάος τὰμορφο, Μορφή!

Στῆς ἀκριβοῦς μου Τέχνης τάργαστῆρι
Θὰ τὴν κρατᾶ παράμερσι ὁ Καιρὸς,
Στὸ παιδί θὰ περᾶσῃ ἀπὸ τὸν κύρη,
Σὰν καταχωνιασμένος θησαυρὸς.

'Όσο ποῦ νὰ περάσουν' ἐμεῖς ὅλοι,
Καὶ μιὰ καινούρια 'Ελλάδα ὀνειρευτῇ.
Νὰ φέρῃ στῆς λατρείας τάρταξοδόλι
Τὴν πλατεῖά ζωγραφιά σου τὴν κρυφτή.

Στὸ ναό. Καὶ θὰ μὴ μὲ τίς εἰκόνες
Τῶν ἀξίων ποῦ περάσαν ἀπ' τὴ γῆ
Μὲ τὸ Λόγο καὶ ζοῦνε στοὺς αἰῶνες
Αὐτρωτῆδες καὶ πλάστες καὶ ὁδηγοί.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΔΑΜΑΣ

ΕΠΙΛΟΓΟΙ

Μοῦ ἔρχονται σωρὸ γράμματα γιὰ τὸ ἔθρο
μου τοῦ «Νουμά» 'Ενώση θὰ πῇ δύναμι. Πρόσ-
μενα μερικὸς ἐπαίνους τουλάχιστο ἀπὸ τοὺς φίλους,
καὶ τί βλέπω; Κάτι «Δὲν ντρέπεσαι!» «Μπράβο
σου!», «Νὰ κατάλογος!», «Τ' πράγματα εἶναι ἀ-
φτά!», «Χαρά στὴ μαλάκα σου!», «'Ασυχώρητο!»,
«'Ο Φωτῆς φαίνεται σὲ θάμπωσε καὶ μὲ τὸ φυ-
ἀλησμόνητες τὸ φων», καὶ ἄλλα τέτοια ἢ πῶς νόστι-
μα ἢ πῶς βρασιάρικα. Χαλάσε ὁ κόσμος, σὰς λέω.
Καὶ γιατί; Γιατί ὁ κατάλογός μου, στὸ Φ, δὲ βάζ-
ει τὸνομα τοῦ Φ. Φωτιάδης, ποῦ μάλιστα μὲ Φ ἀρ-
χίζει δύο φορές!

Πῶς δὲν μπῆκε, οὔτε γὼ δὲν ξέρω νὰ σὰς τὸ
πῶ. Βέβαιον πῶς στὸ χειρόγραφό μου, στὸ πρωτότυ-
πο δὲ λείπει. Δὲν εἶμαι στὴν 'Αθήνα καὶ δὲν προ-
ορταίνω νὰ ζητάσω ἀν τὸνομα παράπεσε στὸ ἀντί-
γραφο ποῦ τοὺς ἔστειλα καὶ ποῦ τόκαμε ἄλλος, ἢ
στὸ τυπογραφεῖο, ἢ στὴ διόρθωσι. 'Όπως κι ἂν εἴ-
ναι, πολὺ χαίρουμαι γιὰ τὸ λάθος. Μοῦ ἵναι ἀπὸ
σήμερα τὴν ἐρχομιά, ἔτσι χωρὶς μοναχό του, σὲ
ἰδιαιτέρη θέση, ὅλη δική του, νὰ ταναφέρω τὸ τιμη-
μένο μετ' ὀνομα τοῦ καλοῦ, τοῦ δραστήριου ἀθρώ-
που, τοῦ ἔξοχου γιαντοῦ, τοῦ ἐξοχώτατου ποῦ γι-
ατρὴς ἀγαθόφροντος ἀνθρώπου, ἀνθρώπου τῆς πρό-
ληψης καὶ τοῦ δασκαλισμοῦ. 'Ο Φωτῆς Φωτιάδης,
μαζὶ μὲ τοὺς γενναίους μας φίλους ἐκεῖ κάτω, τὴν
Πόλιν ἀλάκαιρη κοντέθει νὰ μὰς φωτίσῃ, ὅπως δεί-
χνει δὲ καὶ τὸνομά του. 'Αδικα ὅμως μὲ κατηγό-
ρησαν ποῦ ξέχασα τάχα τὸνομα τοῦ Φωτιάδης. 'Αν
τὸ ξέχασα, δὲν ξέχασα ἓνα, θὰ ξέχασα καμιά πε-
νηνταριά, ἐπειδὴ καμιά πενηνταριά τὸ λίγο λίγο
θὰ ξέχῃ τὸνομα τοῦ γιαντοῦ μας.

Ξαναπερνώντας καὶ συγκρίνοντας τὸν τυπωμένο
κατάλογο μὲ τὸ χειρόγραφό μου, ἀνακάλυψα καὶ κά-
ποιο δυσάρεστο. χαλνᾷ ὁ λογαριασμός μου, ἐπειδὴ
δὲν εἶναι ὅλοι μαζὶ ἐκατὸ σαράντα, ὅπως τοὺς μέ-
τρησα, παρὰ ἐκατὸν τριάντα ὀχτώ. Σ' ἀπὸ τὴ ἀριθ-
μητικὴ μὰς δὲ φταίνει αἰτία, τὰ ὀνόματα ποῦ ἀναγ-

καστήκαμε νὰ φέρουμε ἀμνημόνευτα (κ. Νουμά, ἀρ.
133). Λογαριάζοντας λοιπὸν καὶ κεινὸς ποῦ μὰς
ἀγαποῦνε καὶ δὲν μποροῦνε ἀκόμη νὰ τὸ φανερώ-
σουνε δημόσια, ἔχουμε ἐκατὸ σαράντα τέσσερις.
Πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ὁ Α. Σιμιριώτης (Παναθ.
1903, σ. 488). 'Εκατὸ σαράντα πέντε.

Καὶ τώρα τί νὰ ποῦμε; Νὰ ποῦμε πῶς εἴμαστε
κ' ἐκατὸ σαράντα ἔξη, ἀπὸ νὰ ποῦ τὸν ξανακα-
μαρὴ δημοτικιστῆ, τὸν Ξενοπούλου καὶ μὰς κατα-
στρώνει ἄρθρα βωβαίικα στὸ «Νουμά». 'Όσο γρά-
φει τὴ γλώσσα τὴν ἐθνικὴ, ἢ λέει καὶ ἢ μὲ λέει ὁ
Ξενοπούλου ὅτι θέλει. 'Ο Ξενοπούλου ἔχει πνίμα.
ἔχει καὶ ταλέντο. Νὰ σὰς πῶ τὴν ἀλήθεια, σὰ νὰ
μὴ βρήκαμε ἀπὸ τὴν φορὰ τὸ κατάλληλον ἀντικεί-
μενο, γιὰ νὰ φανῶνε ὅπως ἔπρεπε ταλέντο καὶ πνί-
μα. Μοῦ ἀποκρίνεται ὁ Ξενοπούλου πῶς εἶναι ὁ
Σουρῆς βουνό, καὶ δὲν τὸ κατάλαβα. Μπορεῖ. Μὰ
δὲ βλέπω καὶ ὁ ἴδιος νὰ μὰς τὸ ζήτησε ἑξαστερὰ τὸ
τζένιο τοῦ Σουρῆ. 'Απὸ ὅμως ἡ κουβέντα γιὰ βου-
νὸ, λυποῦμαι ποῦ διχάλεε ὁ Ξενοπούλου τέτοιον βου-
νὸ, νὰ κρυβῇ πίσω ἀπὸ τὸν ἴσκιον του. Τόσο κρύβηκε.
ποῦ δὲν ξέρω πῶς καὶ γὼ πῶς νὰ πῶ νὰ τὸν ξε-
τρυπώσω, γιὰ νὰ τοῦ σαρώσω ἄρθρον καθὼς τὰ-
πέθα. Πρέπει πρῶτα νὰ μὰς γράψῃ ἄλλα καὶ ἄλλα
πολλὰ στὴ γλώσσα μας—καὶ στὴν ποίησίν μας.

Κι ὡς τόσο ἴσως ἔχει δικαίον νὰ συγκαλέῃ τὸ Σου-
ρῆ μὲ βουνό. Καὶ τότες σὰ βουνὸ καὶ ἔρθηκεν οἱ
δύο του ἐκείνες ἐντεριδιόδες στὴς «'Αθήνας» («'Αθῆ-
ναι», 24. 25 τοῦ Γενναῖου, 1905). Κεῖμας! Πρόσ-
μενα καλῆτερα. Νὰ εἴτανε τουλάχιστο σὲ στίχους!
Θὰ εἴχανε κάπια νοστιμάδα, τὴ νοστιμάδα τοῦ
Σουρῆ. Φοβοῦμαι πῶς καλὰ τὰ εἶπα καὶ ὁ Σουρῆς
δὲν καταλαβαίνει.

'Ο τύπος ὁ ἀθηναῖος μὲ ἔκαμα τὴν τιμὴ τὴ
μεγάλη νὰ μιλήσῃ κάμποσο γιὰ τὰ ποινῆρατό μου
τῆς ἔθρο. Δημοσίεψε μάλιστα ἡ «'Ακρόπολις», μὲ τὴν
ὀπογραφή τοῦ Ν. 'Επισκοπόπουλου, διὸ στίχους ποῦ
εἶναι καμὰ νὰ τίς ἀξιώθῃ κανεὶς στὴ ζωὴ του.
'Ο «'Αγγελόφορος» (17 τοῦ Γενναῖου 1905) ἔβαλε
λόγια χρυσὰ καὶ γιὰ τῆς καὶ γιὰ μένα. Οἱ ἄλ-
λοι μὲ λυπήσανε κατάκαρδα. Χαίρωντας πῶς κατα-
πύστηκα ἐρτασελιδὴ μελέτη, γιὰτὶ δὲ μὲ χαίρε-
τησε ὁ Σουρῆς ἓνα βράδυ. Τὸ εἶπα ἐγὼ ἀπτό. ἴσια
ἴσια γιὰ νὰ ποφύγω τὰ προσωπικά! Δύσκολο, κάπο-
τες κι ἄτοπο, ἐκεῖ ποῦ ξεδιαλίζεις τὰ ἔργα ἑνὸς
ποιητῆ, νὰ πᾶς νὰ ψυχολογήσῃς καὶ τὰ καμωματα
τοῦ ἀθρώπου. Μὰ πινελλιά δῶθε καίθε φτάνει γιὰ
ὅσους ξέρουνε καὶ διαβάζουνε. Καὶ τὴν πινελλιά τὴ
ρίχνεις, γιὰ νὰ γίνῃ κάπως ἡ μελέτη σου πῶς σω-
στή, γιὰ νὰ μὴ σὲ κατακρίνουνε κατόπι πῶς σοῦ
ξέφυγε τίποτις. 'Ετσι καὶ γὼ ὑπονόησα μερικὰ. Δὲν
εἶπα πῶς ὁ Σουρῆς δὲ μὲ εἶδε γιὰ τὴ μυωπία του
δὲν τὸν κατηγόρησα· δὲν τὸν κατηγόρησα γιὰ τί-